

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyē kiṣkindhākāṇḍē

॥ *dvitīyaḥ sargaḥ* ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ dvitīyaḥ sargaḥ ॥

sugrīvasya vānarāṇaṃ cāśaṅkā hanumatā tasyā nivāraṇaṃ
sugrīvēṇa śrīrāmalakṣmaṇayōrbhāvaṃ samīkṣituṃ
hanumatastatsavidhē prēṣaṇam

tau tu dr̥ṣṭvā mahātmānau
bhrātarau rāmalakṣmaṇau |
varāyudhadharau vīrau
sugrīvaḥ śaṅkitō'bhavat || 4.2.1 ||

udvignaḥṛdayaḥ sarvā
diśaḥ samavalōkayan |
na vyatiṣṭhata kasmīṃścid
dēśē vānarapuṅgavaḥ || 4.2.2 ||

naiva cakrē manaḥ sthātuṃ
vīkṣamāṇau mahābalau |
kapēḥ paramabhītasya
cittaṃ vyavasasāda ha || 4.2.3 ||

cintayitvā sa dharmātmā
vimṛśya gurulāghavam |

sugrīvaḥ paramōdvignaḥ

sarvaistairvānaraiḥ saha || 4.2.4 ||

tataḥ sa sacivēbhyastu

sugrīvaḥ plavagādhipaḥ |

śaśaṃsa paramōdvignaḥ

paśyaṃstau rāmalakṣmaṇau || 4.2.5 ||

ētau vanamidaṃ durgam

vālipraṇihitau dhruvam |

chadmanā cīravasanau

pracarantāvihāgatau || 4.2.6 ||

tataḥ sugrīvasacivā

dr̥ṣṭvā paramadhanvinau |

jagmurgiritatāt tasmā -

danyacchikharamuttamam || 4.2.7 ||

tē kṣipramabhigamyātha

yūthapā yūthaparṣabham |

harayō vānaraśrēṣṭhaṃ

parivāryōpatasthirē || 4.2.8 ||

ēvamēkāyanagatāḥ

plavamānā girērgirim |

prakampayantō vēgēna

girīṇāṃ śikharāṇi ca || 4.2.9 ||

tataḥ śākhāmṛgāḥ sarvē

plavamānā mahābalāḥ |

babhañjuśca nagāṃstatra

puṣpitān durgamāśritān || 4.2.10 ||

āplavantō harivarāḥ

sarvatastaṃ mahāgirim |

mṛgamārjāraśārdūlāṃ -

strāsayantō yayustadā || 4.2.11 ||

tataḥ sugrīvasacivāḥ

parvatēndrē samāhitāḥ |

saṅgamyā kapimukhyēna

sarvē prāñjalayaḥ sthitāḥ || 4.2.12 ||

tatastu bhayasantrastaṃ

vālikilbiṣaśaṅkitam |

uvāca hanumān vākyaṃ

sugrīvaṃ vākyakōvidaḥ || 4.2.13 ||

sambhramastyajyatāmēṣa

sarvairvālikṛtē mahān |

malayō'yaṃ girivarō

bhayaṃ nēhāsti vālinaḥ || 4.2.14 ||

yasmādudvignacētāstvaṃ

vidrutō haripuṅgava |

taṃ krūradarśanaṃ krūraṃ

nēha paśyāmi vālinam || 4.2.15 ||

yasmāt tava bhayaṃ saumya

pūrvajāt pāpakarmaṇaḥ |

sa nēha vālī duṣṭātmā
na tē paśyāmyahaṃ bhayam || 4.2.16 ||

ahō śākhāmṛgatvaṃ tē
vyaktamēva plavaṅgama |
laghucittatayā”tmānaṃ
na sthāpayasi yō matau || 4.2.17 ||

buddhivijñānasampanna
iṅgitaiḥ sarvamācara |
nahyabuddhiṃ gatō rājā
sarvabhūtāni śāsti hi || 4.2.18 ||

sugrīvastu śubhaṃ vākyam
śrutvā sarvaṃ hanūmataḥ |
tataḥ śubhataram vākyam
hanūmantamuvāca ha || 4.2.19 ||

dīrghabāhū viśālākṣau
śaracāpāsīdhāriṇau |
kasya na syād bhayaṃ dṛṣṭvā
hyētau surasutōpamau || 4.2.20 ||

vālipraṇihitāvēva
śaṅkē’haṃ puruṣōttamau |
rājānō bahumitrāśca
viśvāsō nātra hi kṣamaḥ || 4.2.21 ||

arayaśca manuṣyēṇa
vijñēyāśchadmacāriṇaḥ |

viśvastānāmaviśvastā -

śchidrēṣu praharantyaḥ || 4.2.22 ||

kr̥tyēṣu vālī mēdhāvī

rājānō bahudarśinaḥ |

bhavanti parahantāra -

stē jñēyāḥ prākṛtairnaraiḥ || 4.2.23 ||

tau tvayā prākṛtēnēva

gatvā jñēyau plavaṅgama |

iṅgitānāṃ prakāraiśca

rūpavyābhāṣaṇēna ca || 4.2.24 ||

lakṣayasva tayōrbhāvaṃ

prahr̥ṣṭamanasau yadi |

viśvāsayan praśaṃsābhi -

riṅgitaīśca punaḥ punaḥ || 4.2.25 ||

mamaivābhimukhaṃ sthitvā

pr̥ccha tvaṃ haripuṅgava |

prayōjanaṃ pravēśasya

vanasyāśya dhanurdharau || 4.2.26 ||

śuddhātmānau yadi tvētau

jānīhi tvaṃ plavaṅgama |

vyābhāṣitairvā rūpairvā

vijñēyā duṣṭatānayōḥ || 4.2.27 ||

ityēvaṃ kapirājēna

sandiṣṭō mārutātmajaḥ |

cakāra gamanē buddhiṃ

yatra tau rāmalakṣmaṇau || 4.2.28 ||

tathēti sampūjya vacastu tasya tat -

kapēḥ subhītasya durāsadasya ca |

mahānubhāvō hanumān yayau tadā

sa yatra rāmō'tibalaśca lakṣmaṇaḥ || 4.2.29 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyē

kiṣkindhākāṇḍē dvitīyaḥ sargaḥ ||